Universiteit van Amsterdam

Amsterdam Centre for Insurance Studies (ACIS)

De kennisgevingsplicht van levensverzekeraars in geval van verzwijging

mr. P. van Haastrecht- van Kuilenburg

ACIS-symposium 26 november 2021

De kennisgevingsplicht van de levensverzekeraar

Artikel 7:983 lid 3 BW:

'De verzekeraar die ingevolge artikel 929 de verzekeringnemer op het niet nakomen van artikel 928 wijst onder voorbehoud van zijn rechten of die de gevolgen van dat niet nakomen inroept, stelt de begunstigde die zijn aanwijzing heeft aanvaard, en de pandhouder daarvan in kennis. In het geval, als bedoeld in de eerste zin, stelt de verzekeraar ook de beslaglegger in kennis, tenzij nog geen verklaring als bedoeld in artikel 476a, eerste lid, Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering is gedaan.'

Artikel 7:929 lid 1 BW:

'De verzekeraar die ontdekt dat aan de in artikel 928 omschreven mededelingsplicht niet is voldaan, kan de gevolgen daarvan slechts inroepen indien hij de verzekeringnemer binnen twee maanden na de ontdekking op de niet-nakoming wijst onder vermelding van de mogelijke gevolgen.'

- Kennisgevingsplicht jegens verzekeringnemer vloeit voort uit artikel 7:983 lid 3 jo. 7:929 lid 1 BW
- Kennisgevingsplicht jegens de derde-belanghebbenden vloeit voort uit artikel 7:983 lid 3 BW

Casus (1)

X sluit op 1 december 2000 een traditionele levensverzekering bij een verzekeraar. Het verzekerd kapitaal bedraagt € 200.000,-. Dit bedrag wordt op de einddatum van de verzekering (1 december 2030) dan wel bij eerder overlijden van X uitgekeerd. De verzekering is verpand aan de bank in verband met een hypothecaire geldlening.

Voorafgaand aan het sluiten van de verzekering wordt van X een gezondheidsverklaring gevraagd. Hierop verzuimt X in te vullen dat hij al enige jaren nierproblemen heeft. Tien jaar later overlijdt X als gevolg van nierfalen. Nadat de kinderen van X het overlijden van hun vader bij de verzekeraar melden, ontdekt de verzekeraar dat X zijn precontractuele mededelingsplicht heeft geschonden. De verzekeraar stelt dat een redelijk handelend verzekeraar – indien deze bij het sluiten van de verzekering op de hoogte zou zijn gesteld van de nierproblemen – overlijden als gevolg van nierfalen van dekking zou hebben uitgesloten. De verzekeraar weigert – op grond van artikel 7:930 lid 3 BW – dan ook uitkering. Hij stelt de bank – als de aan hem bekende pandhouder – van de ontdekte schending op de hoogte. De kinderen van X worden niet door de verzekeraar geïnformeerd.

Casus (2)

De hypothecaire geldlening blijkt echter enkele weken voor het overlijden van X geheel te zijn afgelost, waardoor de verpanding is komen te vervallen. De kinderen van X claimen – als begunstigden – dan ook de overlijdensuitkering bij de verzekeraar. Daarnaast stelt een schuldeiser van X dat hij aanspraak maakt op de uitkering en verzoekt de verzekeraar aan hem uit te keren. Een week voor het overlijden van X heeft hij namelijk (derden)beslag gelegd op de mogelijke uitkering uit de levensverzekering. De verklaring als bedoeld in artikel 476a RV is echter nog niet door de verzekeraar afgegeven.

De verzekeraar weigert uit te keren en beroept zich wederom op artikel 7:930 lid 3 BW. De kinderen van X en de beslaglegger beroepen zich op artikel 7:983 lid 3 jo. 7:929 lid 1 BW en stellen dat de verzekeraar hen niet tijdig van zijn beroep op de gevolgen van de schending van de mededelingsplicht op de hoogte heeft gesteld.

Vragen

1. Wordt er een termijn gesteld aan het voldoen van de kennisgevingsplicht jegens de verzekeringnemer én derde belanghebbenden?
2. Zo ja, wanneer vangt deze termijn aan?
3. Aan wie moet de kennisgevingsbrief gestuurd worden?
4. Wat moet er in deze brief staan?
5. Wat zijn de gevolgen indien niet aan de kennisgevingsplicht voldaan wordt?

Termijn (1)

Kennisgevingsplicht verzekeringnemer:

- Binnen twee maanden na *ontdekking.*
- Termijn vangt aan op het dat de verzekeraar voldoende mate van zekerheid heeft verkregen dat de verzekeringnemer – bij het aangaan van de verzekering – zijn mededelingsplicht heeft geschonden. Enkel vermoeden onvoldoende om termijn te laten aanvangen.

Waarom heeft de wetgever gekozen voor een termijn van twee maanden?

Ontdekken of ook had behoren te ontdekken?

Termijn (2)

Kennisgevingsplicht derde-belanghebbenden:

- Geen termijn, wel wenselijk

Wie dient in kennis te worden gesteld?

- Verzekeringnemer op grond van artikel 7:929 lid 1 BW

-> Hoge Raad 5 februari 2021, ECLI:NL:HR:2021:178: 'bevrijdend' in kennis stellen aan een ander dan de verzekeringnemer is uitgesloten. De verzekeringnemer moet altijd *zelf* in kennis worden gesteld. Is de verzekeringnemer overleden? Dan dienen de erfgenamen in kennis te worden gesteld.

- Begunstigde die aanwijzing heeft aanvaard, beslaglegger en pandhouder op grond van artikel 7:983 lid 3 BW.

-> Aanvullende kennisgevingsplicht o.g.v. redelijkheid en billijkheid?

Inhoud kennisgevingsbrief

- Wijzen op niet nakoming (art. 7:929 lid 1 BW)
  - Dient de verzekeraar alleen te vermelden *dat* hij een schending van de precontractuele mededelingsplicht heeft ontdekt? Of ook *wat* hij heeft ontdekt?
- Vermelden mogelijke gevolgen (art. 7:929 lid 1 BW);
  - Kan de verzekeraar volstaan met een opsomming van alle mogelijke gevolgen? Of dient hij het gevolg te vermelden dat hij in het *concrete* geval aan het schenden van de mededelingsplicht wil verbinden?

Artikel 7:983 lid 3 BW laat zich niet uit over eisen kennisgevingsbrief

Gevolgen van het niet-voldoen aan de kennisgevingsplicht

- Laat de levensverzekeraar na de verzekeringnemer (tijdig) een kennisgevingsbrief te sturen of is de brief niet volledig? Dan kan de verzekeraar geen gevolgen verbinden aan het niet-nakomen van de precontractuele mededelingsplicht door de verzekeringnemer (art. 7:929 lid 1 BW).
- Wetgever heeft zich niet uitgelaten over de gevolgen van het niet nakomen van de kennisgevingsplicht jegens derde-belanghebbenden (art. 7:983 lid 3 BW).

Overzicht

Kennisgevingsplicht verzekeringnemer (7:929 lid 1 BW)	**Kennisgevingsplicht derde-belanghebbenden (7:983 lid 3 BW**
Termijn: Twee maanden	**Termijn:** onbekend
Aanvang termijn: op het moment dat de verzekeraar de schending van de precontractuele mededelingsplicht ontdekt	**Aanvang termijn:** onbekend
Wie: de verzekeringnemer	**Wie:** de aanvaarde begunstigde, de pandhouder en beslaglegger
Inhoud brief: wijzen op niet nakoming + mogelijke gevolgen	**Inhoud brief:** onbekend
Gevolgen niet voldoen aan kennisgevingsplicht: de verzekeraar kan geen gevolgen verbinden aan het niet-nakomen van de precontractuele mededelingsplicht door de verzekeringnemer.	**Gevolgen niet voldoen aan kennisgevingsplicht:** onbekend

Voorstel nieuw artikel 7:983 BW

‘‘1. De verzekeraar die ontdekt of had behoren te ontdekken dat aan de in artikel 928 omschreven mededelingsplicht niet is voldaan, kan de gevolgen daarvan slechts inroepen indien hij de verzekeringnemer(s) binnen dertig dagen na de ontdekking informeert over de door hem ontdekte feiten en het gevolg dat hij daaraan wil verbinden.

2. De verzekeraar die ingevolge lid 1 de verzekeringnemer(s) op het niet nakomen van artikel 928 wijst, kan de gevolgen daarvan jegens derde belanghebbenden, als bedoeld in lid 3, slechts inroepen indien hij deze derde belanghebbenden, binnen dertig dagen nadat zij als belanghebbenden in de zin van lid 3 kunnen worden aangemerkt, van de ontdekte feiten in kennis stelt onder vermelding van het gevolg dat hij daaraan wil verbinden.

3. Als belanghebbenden in de zin van lid 2 moeten worden aangemerkt de begunstigde die zijn aanwijzing heeft aanvaard, de pandhouder en de beslaglegger, voor zover er een verklaring als bedoeld in artikel 476a, eerste lid, Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering is gedaan.

4. Indien een verzekering die de verzekering krachtens wet of overeenkomst kan doen afkopen, overeenkomstig artikel 929 lid 2 en 3 wordt opgezegd, verkrijgt de verzekeringnemer recht op de afkoopwaarde van de dag vóór haar beëindiging.

5. De begunstigde verkrijgt recht op een gelijke wijze berekend bedrag, indien de verzekeraar bij het einde van het risico een beroep doet op de gevolgen van het niet nakomen van artikel 928. Zou echter de toepassing van artikel 930 lid 2 of 3 tot een hogere uitkering leiden, dan verkrijgt de begunstigde daarop aanspraak.’’

Meer weten?

P. van Haastrecht-van Kuilenburg, ‘De kennisgevingsplicht van levensverzekeraars in geval van verzwijging’, *NTHR* 2021-5/6.

Vragen?